

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus theologicus - Cod. Ettenheim-Münster 222

[s.l.], 1714-1715

Sectio IV.

[urn:nbn:de:bsz:31-120314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-120314)

autem, ipsi in eas iterent, intra quatuor sollicitudine
 ut intra hora. patitur vix una aut altera hora
 persolvant, vult et post recessus quatuor repetant, his
 quibus molebitur cuius officium exspectat superioris
 de vi reiteratione in dictum, sed etiam sacerdotes
 qui non raro in Missa tubera parte de candelis
 absumunt, quia aliam pro tribus sufficeret, quida
 in extensioe calicis in discretis. pfricacoe.
 deaurata vasa destruant, purificatoria
 laecerant, quida vba pferantia de ridiculitate
 exprimunt, ut etiam presentes ubi ad devo-
 tione drent ad risum promovcant, qui vero
 ipsi sua extra ordinaria vocis fortura DEU
 in celo rapient sed et hi certi melius fu-
 cerent si ab actibus huiusmodi ridiculis abstinerent,
 maiorem vatorum N. rasem hrent, et salte
 intra dimidia hora, ut magni quoque presules
 solent sine populi nausea missam finirent.
 et hoc de scrupulis. Sci. 4. Inquis. 4. quidam in officio publicitate
 3. 1. quomodo.

Sect. IV.

An, quomodo, et quando cum conscientia publicè liceat operari?

Dictum est n. 393. officio publicum, quia etiam opinativa dicitur, 447.

ce ita, qd iudicium et dictamen quidem de aliquo
format, sed non sine formidine, quod si in hoc
veniant D.D. haec enim, quod est quidem in huius officio
licet sit operari, maxima in res scholas et pro-
versis, ita sane et haec difficultas una merito
in sumas hanc, quae in hoc potest officio, an
unguis, et in fine, quod duo species est sententia
circa idem obitu circumferunt, quare utraque, auto-
rite et ratione sua nititur, quidem, sed diversimode ita
sunt, ut alterutrum vitaeque problig, alterum in
minis problig, hanc an inquam hanc quod libet sequi
licet? an potest quis id quod problig est ali-
gere debeat? Item in ex parte operando: sicut
ea quae diximus in tractu de B. et S. quod ex mu-
tus pretio estimabile auisus ultra sortem
usura est? sed an aliqui D.D. qui non ea quae sunt
auisus, solent esse usuram, quae etiam extensa
sunt ab auctoritate supponit, verum problig: iam
quod dubitatur, an si utramque sententiam dicente esse
petam usura et dicente ut esse petam usura, meum
operando, et ita iudico: longa problig est quod quid
velit auisus petam usura mittit, an nihil-
ominus sub officio potest aliquid ultra sortem auis-
pare pro maggiore officio probliget de mittendo
peto praesertim quia altera sententia etiam defendit
in Ordinibus? in hoc praesertim sita est difficultas.

448. 4° am in hac difficultate in Res operi sententias,

quarum l. adhibi, illimo vero Charamuel, n. gidem
 qd. illam tenui hct. ut secundam, s. cam vtm. p. l. t. v. p. o.
 blam aseruit in pluribz suis sentis. p. t. q. v. b. i. d. e. s. t. a. r. i.
 conatq. q. a. t. o. h. a. u. i. n. g. e. n. i. u. m. u. m. g. r. a. i. d. n. a. p. i. l. q. m. q. d.
 ad vitam eternam q. s. q. u. a. d. c. e. t. n. e. c. e. s. s. i. u. m. e. p. h. a. c.
 sentia oia laxissima, et curiose qidem legi, sed
 pessime praticari pot. docet em. licet ea sequi
 quam ego sentiam, licet pro illa nec certa nego-
 tior nec probis hct. r. a. o. d. u. m. d. o. e. i. g. g. r. u. m.
 n. s. i. p. h. i. e. m. u. l. t. o. a. u. t. c. i. v. i. l. i. t. e. c. e. t. u. s. s. e. p. i. c. i. t. q. d.
 s. d. m. h. a. n. c. s. e. n. t. i. a. u. t. q. u. i. s. l. i. c. i. t. e. o. p. e. r. e. q. d. o. p. i. n. i. o.
 s. i. t. n. g. h. i. v. e. p. r. o. b. l. i. s. 2. a. s. e. n. t. i. a. p. l. u. r. i. m. i. s. n. r. e.
 c. e. t. a. t. i. s. v. i. r. i. b. z. q. u. i. s. e. t. e. t. l. a. x. i. o. r. l. b. e. n. i. g. n. i. o. r. i. n.
 d. i. g. i. t. a. r. i. p. t. h. a. c. e. m. d. o. c. e. t. q. d. n. s. o. l. u. t. i. n. e. d. u. a. s. e.
 g. l. t. r. p. r. o. b. l. e. s. o. p. i. n. i. o. e. s. a. l. t. e. n. t. r. a. p. r. o. l. i. b. i. t. e. e. l. i. g. i.
 p. o. t. s. e. t. m. i. n. g. l. i. c. i. t. u. s. s. e. u. q. u. i. s. e. d. u. a. m. o. p. i. n. i. o. n. e.
 q. u. a. r. u. a. l. t. e. r. a. p. r. o. b. l. i. o. r. e. t. a. l. t. e. r. a. m. i. n. g. p. r. o. b. l. i. s.
 u. i. q. l. i. c. i. t. u. m. e. t. s. a. l. v. a. q. u. i. a. s. e. q. i. s. e. n. t. i. a. m. i. n. g.
 p. r. o. b. l. e. m. u. n. d. e. h. i. a. u. t. o. r. e. s. p. a. s. i. m. p. r. o. b. a. b. i. l. i. s. s. i. m. e.
 a. p. p. e. l. l. a. n. t. 3. t. i. a. s. e. n. t. i. a. h. u. i. q. u. i. a. e. t. c. a. t. b. n.
 e. e. m. u. l. t. u. m. o. p. t. i. m. e. n. o. t. a. t. h. e. g. u. e. t. s. i. p. i. e. o. i. a.
 a. n. t. i. q. u. u. m. d. u. t. h. e. g. u. e. t. h. u. c. a. n. o. n. i. t. a. r. u. p. a. s. s. i. a. p. e.
 v. e. r. a. n. t. p. r. o. b. l. i. s. t. e. d. o. c. e. t. a. m. h. o. c. s. e. n. t. i. a. q. d.
 e. t. s. i. i. n. e. d. e. a. s. a. g. l. t. r. p. r. o. b. l. e. s. p. o. t. q. u. i. e. l. i. g. e. r. e. o. p. i. n. i. o. n. e.
 a. l. t. e. n. t. r. a. i. n. q. u. i. s. e. d. u. a. m. q. u. a. r. u. a. l. t. e. r. a. p. r. o. b. l. i. o. r.
 e. t. a. l. t. e. r. a. m. i. n. g. p. r. o. b. l. i. s. t. e. n. e. a. q. e. l. i. g. e. r. e. e. a. q. u. a. s. i. b. i.

problior e, et hinc istig sentie. fautores pro-
babiliorista appellan. 4.º demum sentia oibz
his rigidior e, ea em docet, quemvis, ut de sua
operaco fit securus n̄ tantum in dubio, s̄ et in
q̄ovis operando teneri sezi sentiam. N̄ tantum pro-
bilioem, s̄ et in dubioem, et pro hac sentia
adducunt Cordubensis, Medina, Maior, q̄oibz
et illa, regla. J. Can. quavisime a Ordoz recerta
fuit q̄ in dubio tutior pars fit eligenda favore
videz, cum am q̄eraz de selecta opinio, opinio
am ex S. Ore. l. p. q. 79. a. g. ad 4. et ali. bi. fit
actz intell. declinantis in unā ptem q̄traditiois
in formidine alteriq, et in selecta
opinionu fit involvi dubitacem, proinde eoz
q̄ a Jui. Can. pro indubitata. regla. apsumaz
q̄ in dubio tutior pars fit eligenda ab eodem
q̄ue fit apsumpta videz, q̄ in selecta opinio
tutior pars q̄q. fit eligenda. proigim in di-
ca q̄ circa has sentias sentiam.

449. Adverbu. 1.º. Probliem varie dividi, ita
namq. 1.º alia Problietas e ex alia intrinseca
illa p̄tiz ab autorite Ordoz q̄ aliquid adtru-
unt proble: hoc vero desumit ex racioibz in
isso cu rei fundatiz. 2.º alia Problietas
e talis q̄ ad se p̄alia e talis q̄ ad se p̄tem

illa prioris dicitur opinio aliqua falsa et obvia
 publicis, seu talis, quae à parte rei ^{realis} inibi mo-
 tivis, quae ex se sufficientia sunt ad dandum assensum
 si scirentur, prohibita, vero ad se habet eam operative
 talis ad operantem, adeoque, illa opinio huiusmodi
 dicitur prohibita, quae in intellectu opinantis sufficienter
 est ad dandum sibi assensum: et haec divisio
 apprime notanda est.

Advertendum 2°. Quod proxima moralis regula sit unig-
 ueris, propria conscientiae et non aliena, et praeterea haec
 conscientia deat ex de. licet de. sua actionis practicae
 certa, non ut supra dictum est, non licita est operari
 in conscientia practica dubia, haec autem certitudo practica
 non mensuratur, ab ipsa reali veritate, et licet de. actionis,
 sed à veritate et licet de. apprehensa, ab intellectu et re-
 lata ad operationem, et hinc secundum dictam etiam conscientiam
 invincibilem erroneam tenemur sequi, ita ut eis
 contraveniendo peccemus, quia ex fide non agimus. unde
 liquet, quod aliqua opinio sit ex multis sequenda,
 licet philosophice falsa sit et de malo, si tamen malum
 invincibilem ignoret, hinc ita amatur, ut quod
 da certa et a modo uniformiter seponitur recipitur
 supponenda sit.

Certum est si quod quando duas opiniones gerunt a quo 4° d.

problema dicitur ab operante existimata, illi licitum operari de quo voluit, immo aequa enim in possessione libera clerico vult, nra est.

2°. Quod si sententia ex ratione seu motivo intrinseco probis et advenientem auctoritate fiat operanti multo certa, dicitur si ipsi filio licitum sit operari ut illa, in tali enim casu sententia huiusmodi fit absolute respectu operantis probior.

3°. Quod non fit licitum operari ex omnino improbi putata, aut praeiudicata dubitata, nisi in casu per licitum in quo alterutra necessitas preponderat, ut dicitur: cuius ratio probis, ex eo quod si taliter operas, imprudenter operas, si qui dem ratio improbi non tollit periculum penae sufficientem et eo ipso quod taliter agit non agit ex fide certa, quia in eadem regula proxima agendum et ex hoc recitata est sententia 1^a Charamuelis supra posita.

4°. Certius est quod a Tribus receptum contra sententiam 4ta Cordubensis, Medinae per quem tenetur sequi sententia tutiorem nisi si probior sit probior, si licite quemvis sequi potest sententiam dicitur, dummodo sit probior, et huius certitudo

definit ex Ela 1^a ad Corin ubi n^o obstante
q^d nely p^o n^o nubere p^o vitam calibe^o agere
tn ab Aplo etm a p^oto excusent qⁱ virgine
fua matrimonio iungunt, unde hi auctores p^o
sonu^o dubiozem p^oblione int^o exipe aute
mandi p^o q^odo eoru^o sentia^o h^ozov l: 2. r^o p^ois
m^oliu^o c: 16. ins^o p^oatari vides.

5°. Certum e^o q^d circa administrac^o aut
valorem Sacram^ontum nqm licite p^ol^o sequi sentia^o
ming p^oblem et ming duba, relicta p^oblione
et dubioze e^o em p^o p^ollu^o ab Innocentio p^o.
damnatu^o e^o in hac p^oae ab eo recienta ord: 1^a.
Non e^o illicitu^o in Sacram^ontis p^oferendis sequi
opinioe^o p^oblem de valore. Sacram^onti relicta
dubioze, nisi id setet lea q^oventio aut peri-
culu^o grauis damni incurrendi.

6°. Certu^o e^o, Nullaten^o licite ce^o iudici iu-
dicare p^odm opinioem ming p^oblem relicta
p^oblione, q^d item exp^o p^ois damnatu^o e^o ab
eodm Innocentio, du^o p^ota^o sentia^o ord: 2^a. Inqm
scandalosa^o reprobasit: p^obl^o existimo iudi-
ce^o p^oae iudicare iuxta opinioe^o etm ming
p^oblem.

Quid etm Certu^o e^o, q^d Dubi^o n^o agi^o de ma^o fidei 451.

et motu uniuersis licite sit seij qd licet,
p de hoc in praesenti n' q'ariz ubi tunc de
mau motu p' tractam, veru qd in hac ma di-
cendu' sit, fateor, h'ereo. Terret hic q'ia
n' anxietas, i'lic angit salutis discrimen,
suis en ab innocen. ij. damnatas ee et has
duas p'oes qam ordine altera 3. altera 4.
e' illa ita sonat: generatim de' prohibite
sive in- sive extrinsea q'atnois tenui mo-
a' prohibitis finibz n' exca, q'fisi aliq' agimz
p'udente agimz. 4a. ita sonat: ab infi-
delite excusatis fidelis n' credens ductz
opinioe ming' probli. Utrazq' hae sentia
Inq'm scandalosa, temeraria et erronea
damnata e', et hinc dicit: illic angit salu-
tis discrimen p' in arduu' e' ab optime doc-
tis viris, probli'is discedere, neq' unq'm
facere p'osumerem nisi q'fise et salutis
causo versaraz ubi sane impie foret
illud n' tradere, q' solum sine periculo sus-
tineri, et ab antiquis p'ibz p'ro traditum
agnitu' e' dicente p'op'ia: Jerem: 6. hae di-
cit D'ns stete super vias et videbe et in-
terrogate de similitz antyis q' p'itua bona
et ambulabz in ea, et bene R.R.D.D. auditor

ne nimio rigore orata officium vos q me e-
 ducari ac utremini agite hac in pte qd ra-
 tion b'cho sultis, ego ta aga ut in re tibi mo-
 mti à cuiq decifioe oim fere actum mora-
 lidas et iustia dependet iudici illi supremo
 pro officii meo testimonio. raocem dare valeat.
 Iri q am asenti qd pro veritate sentis dicam.

Ans: h. Quotiesung, in qua se duaru p'pout aut opinio 4⁵².

Diverfimode problemum ex sequela ming probabiliis
 actio pergeret in proble damnu sine tempte sine
 spate proximi, ut et licitum. Ita tam ming probte
 opinioem sequi, s. tenet, qis amplectere id qd dubig
 et probtig et, ita qntm colligo p'veniunt oes D.D.

Q: Ans: Unggiff. extra casu pplexitis ad hoc ut li-
 cite et ex fide agat, ut hre officia p'ctice certa
 de honeste et licidite sua actiois, atq; q; et qateng
 operas cum p'ctia formidine damnificandi p'ntu
 suu in bonis sine sexlib; sine tempelib;, neqit
 hre officia p'ctice certam de honeste et licidite
 sua operas; qop in M. patet ex dict; ex huiq
 em defectu peccat q; ut officia p'ctice dubia
 operas ut qunit oes tenent D.D. minor videt
 ex bonis dara, sane q; huiqmi operas, onras,
 ut officia reclamante et sese in p'ntu et pro-
 vif; pendi periculum ingerit, qndo am ut huiqmi

proposito, quibus, et amato pendi periculo stare jrit
officia publica certa de honeste et luciditate sua
actionis? qop.

453. *Off.* nisi in huiusmodi casu homo deinceps eligere.
optem publicam et tutiorem, tota dilectio Chri-
stiana ruina pateret, facile enim hinc raso si bi-
motivum frangeret, qo problem. actus sui reary,
et sic tute proximo cadere pot, ut patet: postea
iat n' est, cur iam officium Confessio's Judex n' pot
iudicare iam sentia' nung problem, licet tum
est se proximo pendi periculo ingerere, plura.
iniusticia pta haud amplig forent pta, qo in-
numerari in casibus poria ingenii solertia vera
ce facile qmonstrabit, ne igit, tam facta ad-
mittamq sentiam publiciore et tutiore eli-
genda' ce aseramq eo casu necesse e' qo actio
ex secula sentia' nung probleis vergit in dam-
nu' sive Tempore sive spale proximo, ut sic
preceptu' illud dnu' adimpleamq, qo primum
diligere precipimus sicut nos medicos, sed in-
nemo tali' actioe' prudente querit, qo proble
in damnu' sui sive Tempore sive spale vergen

454. *Apert:* 2. Generatim et q se. loquendo in q' dicitur
duarum p'p'oe' seu opinionum quarum altera

publicior et in iudicio sibi operantis altera
 minus publicis et minus tuta, e summa obligatio
 agendi id quod publicior apperit neglecta opinio
 minus publiciorum. in tali casu nemini licet equi-
 tate. Illrmy Anton: Godeau Epp: Ventiensis,
 qd d. 1659. die 6. Maij decreto Synodali totam
 suam diocesim ad probabilissimum fugiendum
 et in eorum iudiciis suis id secundum quod publicior
 existimant, mandavit, quod decreto sedm se
 totum refert Illrmy Fran: Genet Epp: Sa-
 lionensis in suis prefato Epo multis et egregijs
 libris pietate et doctrina conspicuis tota gallia
 celebratimo ut eu appellat Genet, gentiens.
 Ita etm Adm: Tyrso Confalaz general: S. I.
 qd Spealem pro hac sententia tractatu scripsit,
 ubi dissent: 2. n. solu plimos S. I. B. P. oesq;
 antiquos Belgos pro hac sententia allegat,
 verum etm plerosq; huius saeculi qd speram
 publicista pro se citant. Ita etm P. Vin-
 centij Contenson in sua Belgia mentis et
 cordis l. 6. c. 1. Joan: Epist: Genet in suo
 dyplo te actibus huius tract: 2. c. 10. p. 10.
 Illrmy in pra caeteris nobis e D. Thomas qd quod-
 dabeto 8. u. 13. ubi quorrit, an liceat plures

De prebendis q̄ questio h̄c in P. D. agi-
tabat n̄ sine diversis opinionibus postq̄m of-
fendit q̄modo aliquis ad p̄ctm obligat depl̄t
nimir̄ faciendū ḡtra legem, et q̄s̄ia ad
in h̄c v̄ba: Ex q̄s̄ia. un̄ obligat aliquis
ad p̄ctm s̄v̄e heat certam fidem de ḡtrio
s̄q̄ q̄ agit s̄v̄e et̄ heat opinioe un̄
aliqua dubitacoe; et ingerit ad resolutioem
ait; q̄ si plures h̄c prebendas in quanda
dubitacoe induit ex ḡtrarietate opinioe
et in manente dubitacoe plures prebendas
heat periculo se q̄mittit, et sic procul
dubio peccat utpote bene amans magis
beneficiū temple q̄m p̄ria salute. h̄c
S. D. cuius maior claritas ex lectioe totiq̄
loci patet, se q̄onia oblonga d̄ textu. h̄c s̄t̄m
formalia advenisse s̄at s̄t̄. Janē ex his
liquet q̄ in ille q̄ relicta probiori sentia
sequit̄ minḡ problem̄ et minḡ dubiam dubitacoe
de opposito prudenter excludere n̄ p̄t utpote
q̄ s̄ibi obligat, adeoq̄ illam sequendo ad
p̄ctm obligat et p̄cipuo p̄ndi periculo s̄p̄
sponte ingerat.

Quidam apud rava 1.º primum publicum fundamentum
 eventum, cui quodam laquei quodam proprio nate 455.
 certo initium, hoc autem fundamentum ita sonat:
Qui sequitur sententiam prudentem agit.
 Quia quod sic iusto: quodam n. agit prudentes n.
 agit ex fide, atque quod n. agit ex fide agit il-
 licite, et em ex fide n. e. p. m. e. ait Ap. q.
 go. quodam n. agit prudentem agit illicite, facile
 adversus quodam totum ut pote quod nil quodam.
 ipse sequitur, ab seipsum: atque quodam in quodam
 suam opinionem, quodam altera probior e. altera
 minus probis dicit minus probam et minus
 tutam n. agit prudentem, go. agit illicite. . a.
 quod his D. D. abominas e. prob. si talis ageret
 prudentem ideo solum ageret prudentem, quia sequitur
 sententiam probam, quod, ut dicunt, ex ipso quod sit
 probis initium iudicis prudentem. At n. statim
 aliquid agit prudentem quod sequitur sententiam probam
 maxime si publice ad sit, hoc em solum proem
 supra relatam absolute demerit e. ab iuro.
 III. go. falsum et scandalosum hoc primum in
 publicum primum: Qui sequitur quodam de
 quodam hanc rava evolvis, sine invidia ppende
 ni hoc primum: quod sequitur si solum sua latitudine

sumas aliud dicat, qm: generatim du' prohibite
sive in- sive extrinseca quatuor tenui-
ndo à prohibitionibz finibz n' exeat, q'fisi
aliquè agimz, prudente agimz. Hoc an
postremu' et hic iacet damnatu' e' ab Inno:
tanqm scandalosu'. q' et q'd dices de illo
priori q' ab hoc n' nisi tenuis diversu' e':
sua igit q'nta firmitas s' in personali pro-
hibitionu' motivo.

456. **Op. 2°.** Et magis q'f' hae rae: q' se se sponte in pericu-
lu' g'it'u' et prorsu' ingerit, tunc, cum illud p' et s'ol
effugere, in ~~est~~ oia' opinioe imprudente agit et si in
eo pereat, ipse imputabit, taqm volenti, atq' q'fisi in g'it'u'
dearu' opinioe' diversim de s'dm magis et minus publica
eligit minus publicu' et minus ducta, se se sponte in per-
niculu' p'ndi g'it'u' et prorsu' ingerit tunc g'it'u'
p' et s'ol hoc periculu' effugere: q' talis imprudente
agit et si in tali periculo pereat et p'uet, ipse im-
putabit ut volenti. **III.** in Inno' patet et magis of-
fendi in ex'plo: esto v.g. q' s'it peragenda periculo-
sa navigao, paratae s'nt dua naves, et altera me-
lior et securior, altera minus secura, ita ut mi-
nus periculu' cu' hae provideat, esto t'n absolute eva-
dere p'et. Patronus presentat navem meliorem, of-
fendit periculu', p'ob'le probat ille q' navigare
et et minus securitatem, et illig periculu' n' improbat,

ascendit in praesentia quia placet et saltem absolute
 periculum evadere potest, navim minus securam, quis
 caso bene providente agere diceret, nonne si rese-
 ra naufragio patere, Doctus et indoctus dicant
 voluit, si vit, elegit, ergo recte perit. En. igitur
 qui dum periculum evitare potest et non vult resera sub-
 sistente periculo imputabitur ei quod fecit, atque
 ita se habet qui in conflictu duarum opinionum, quare altera
 et probrior dicit aliquid esse periculum altera et minus
 periculosum dicit non esse periculum, praesertim cum a patrone
 propria sit quia duas naves in periculosa salutis
 navigatione, una securior est, altera minus secura,
 imo talis quam maxime nonis Tres absolute inu-
 tiles in tali caso adstent ut ea periculis ad pot-
 est, quis igitur non dicat, quod ille qui relicta probiore
 et tutiore eligat periculosa minus et iuxta multos
 penitus improbum, imprudenter agat, sponte se in
 periculum ingerat, quis denique si alter perierit
 seu fecerit id quod periculum est non in saepe dicat,
 voluit, ergo recte perit. sane hoc appendens cum
 Evangelista dicere quod illos, quia huic periculis
 cum phariseis transgrediendo mandatum Dei pro
 Traditionem hominum, aut ut ait Hugo Victorius, nec
 diment aia sua legem dare, quae corpori suo pro-
 scribere solent.

Ps. Ap. 3. ^{ho} Qui quae opera sine gratia perit certa 457.
 De honeste sua actiois agit improbat et elicit,

atq; qisq; in qflictu duatu opinione diverse publici
eligit ming problem, opera sine qfia pntia certa
de honeste fia arbitrio: go q; suppoiz ex dictis m. p.
qisq; agit qtra qfia reclamante et indicante po-
tig n' ea agentul qd agit, qam illud sine pti novo
fieri n' pce public. affirmat, opera sine qfia
pntia certa, atq; q; in qflictu duaru psoam
qam altera operanti publicior e, altera ming pro-
blis eligit et opera ex opinione tntm publici, opera
qtra qfia reclamante et indicante potig n' ea agent-
dul qd agit, qam illud sine pti novo fieri n' pce
public. affirmat: go qisq; ita opera sine qfia
pntia certa imo vero ut qfia pntia dubia
opera.

458. Neq; dicas tale ut qfia publici relicta publiciori
operantem se n' reflectere ad dictamen qfia pro-
blis, de agit, se firmare iudicium pntie ad sen-
tiam problem dicendo; q; sequi sentia problem pru-
dente agit, atq; sentia docens hic et ne n' qmitti
pntia e sentia publici: go q; ex illa agit prudente
agit na.

Extra e i. qd sdm asertionis pbaod i. hoc non pntem
q; sequi sentia publici prudente agit, sed sdm se fal-
sissimum et expresse damnatum, proin ex eo solida
et sine pti periculo nil agi. qtra e 2. qd hoc
ipsum e, in qo mentis iniquitas sibi et sub spe vitiis

Diaboli trahit in perditione: gone statim proli-
 fite et ex gavis rase licet iudicium periculum fere?
 p[ro]p[ter] te, si faliter operando p[er]m[itt]es, an
 illud p[er]m[itt]e tibi putas imputabile, an n[on] dices
 ut arbitror, n[on] erit mihi imputabile, q[ui]a p[ro]vidente
 egi, senty si sentia p[ro]blem[atis] et esse id[em] it[er]u[m]
 falleris mi bone aut iocaris de tua salute, n[on]
 n[on] p[ro]vidente agit q[ui] sentia p[ro]blem[atis] ut
 satis probate e[st] p[er] fil[ium], senty es sentia p[ro]blem[atis],
 transeat, ab hac sentia quid erronea: iam go
 inre utru[m] hac sentia p[ro]blem[atis] et erronea vin-
 cibilit[er] et an invincib[il]iter erronea fuerit: q[ui]d
 putas, q[ui]ndo alio actoris tue rase[m] reddes
 coram DEO, q[ui] n[on] fallit: an dices invincib[il]iter
 ignoravi? reponet ille: mentiris p[ro]blig[is] errorem
 ce novisti, go vincib[il]is quid, ab fides, vincib[il]i
 ignoraa a p[er]to n[on] excusat: go talis operans
 et sequens sentia p[ro]blem[atis] relicta p[ro]bliori reversa
 peccat, ex falsu[m] tuum proprium, q[ui] illa p[ro]vi-
 dente agit q[ui] sentia p[ro]blem[atis] p[er]ij. q[ui] si am
 sequens sentia magis p[ro]blem[atis] relicta p[ro]bliori
 si illa reip[s]a erronea sit imputab[il]iter peccat
 ut offensu[m] e[st], go etu[m] q[ui]oties faliter agis in peri-
 culu[m] perdi fueris de p[ro]b[ri]dis, scriptu[m] e[st] am
 q[ui] amat periculu[m] peribit in illo, ab i[st]o taliter
 operari periculu[m] amat, go p[er]

459. Si in q̄fliche duoru' p̄pou' licite est legi sentia
min' p̄blem relicta p̄blici inutite est oc
studie. Thlyia moralis et J. Can: frustra
libri q̄fulerent, frustra ventilarent q̄stiones
ab aliis secl' deijasa si em q̄avis p̄blici opinio
sufficit ad r̄glandas cuigqz q̄fiam, q̄is p̄ly ut
eget, qm ut sibi indicem q̄mda casuum q̄firi-
bat, et opinioes D̄rem adnotet, talis mox fie-
ret optimo Thlyia moralis. Por licet aliis, pu-
jdy, item q̄i solum D̄icam, hret sufficiant. Bi-
bliotheca in est instructa utpote q̄i ultra 300
autores in uno citat, frustra q̄fulerent hois
dotti ut q̄ilibet misrabiliis casita q̄i totum
secl' in fenerit indicem D̄rem aut legerit
initia disputasu' dicere aq̄ pit q̄ana sentia
sit p̄blici, haec am si doctz es ut admittes: q̄oq̄

460. Præterea nq̄ q̄otq̄ot sentia i sumis p̄nt fidez
Inq̄m erronea, scandalosa, p̄ damnata, h̄illa
olim erant Inq̄m p̄bles defensa? q̄d am putas
an q̄tra p̄bliciorem eiq̄mi p̄blem eligens bene-
an male fecit, si mali, et uer? nq̄d erat p̄blici?
adeoq̄ licite et p̄udente ut diuis legi p̄uit,
unde q̄o male q̄is eam seculz fuerit? q̄d si bene,
an p̄p̄dis q̄d diuis? putasne bene et sine noero
p̄bly eligi id q̄d scandalosa, haretica, q̄tra id q̄d
p̄bly tibi veru' iustu' et rati q̄sonu' et tunc riq̄?

n' affirmo. At dicitur: illas sentias tunc n'ca visas
 ut scandalosar, p' s'nt probles, et ideo illu q' eas
 fecerit e, n' p'cafa. Veru' esto, n' sint visa ut tales,
 fuerint t' revera tales, n' em aliqua sentia scandalosa
 e' q'ia damna, p'ides damna q'ia scandalosa e',
 imo vero ab huiusmi agente ia' videbantur tales et
 q'idem public' eo ipso q' care' q'itariu' videbatur
 public': vincibilis go fuit h'c ignoraa q'a n'
 excusat a p'cto, h'c p'pende et int'lege. Longe
 plura arguta afferre p'nt pro duenda verite,
 veru' id superfluu' eet, q' q'is em p'ofit'is n' mosey,
 q'otq'ot ponere, h'au' mosebi: unde in re int' mo-
 menti unq'q'is agat ut eu' act' sui in extremo
 iudicio n' p'niteat, ficiens q'ia nihil prodest
 h'c si unis' mundu' luere: ab oib' sapiens et doct'q'
 h'c, aia vero sua detrimentu' patieq'. Dixi t'
 in apert' p' se loq'ute pro cui' explicaoe f'it:

Apert. 3. In q'ib' da casib' et circumst'is q' au' idens 4. bi.
 n' raro licitu' e' imo q'fultu' legi et p'cedere
 sentia' ming' problem et ming' tuta' relicta
 publiciori et d'ictiori. It' am huiusmi cas'q'
 in q'ib' apert'is procedit. 1. q'ia scrupulosa. 2.
 nimia p'plexitas orta ex frequenti q'fia velli-
 case, et q'ndo q'is ob timorem nimiu' in sua q'fia
 quiescere n' p't. 3. in casu nimia' trist'ie orta ex
 reb' q'fiam q'uerentib', p'asertim q'ndo etm aliqua

desperas aut amentia timeri pet: et 4.º unipim
in oibz casibz, in qibz desolatis aiabz et gñis
nimiu afflictis aliud oportuna remediū nisi
suadendo opinioem laxiorem adhiberi n' pet. In
his casibz procul dubio relicta p'bliori et
tubiori licitu' et federe minj, p'bl' et minj
tuta: invero pro gñise huiusmi casu sentia
laxior videz ee p'blior, qia iuvare debemj
proximum et nos, ne in desperaem aut meritorā
privasem inducamj, adeoq; gñiter ad dicta
haec erit pra altera eligenda. Cas huij
apertu' ex hactenq; de gñia dictis facile
patet, unde ad solvenda adversus obta transio
ut p' eoru' offensa infirmitem in qe diximj
indubitata appareant.

Solvuntz obta.

402. Obz: palmare sua Doctrina fundmtm, cui qñ ora-
culo fidem faciunt: Qui prudente operaz licite
et honeste operaz, atq; qñ legij sentiam p'bl'm
prudente operaz, hoc ipso em qñ aliqua sentia sit
p'blis nitiq; prudenti rase: qñ qñ legij sentia pro-
blem honeste et licite operaz. hic ipso n' adq; videz
p' auctm dicere n' alia ex rase, qm qia partj fuis-
p'ly adamant, qm partj veriti, ne ei solvendo d'opp

Alexandro, se fessit fieri studiose veritas: na
 R: hoc primum & rras probases ita ee salubre ut ul-
 teriori soluce negat: nihilominus tu c. M. l. absolute
 progrece statq. n. m. l. d: atq. q. seq. sentia problem,
 ubi publico in operantis iudicio ut apparet prudente
 agit c. m. etn quos q. tris operanti publico apparet
 n. m. et sic d: c. n. c: respo. patet ex dictis.

Dices sic honeste et prudente agit q. seq. sentiam 463.
 problem, atq. etn quos in mente operantis ad publico
 illa sentia adhuc manet publico: q. etn ut q. illa seq.
 agit prudente, M: ipse fides ex ipse naa sentia
 publico, q. ut talis fit, inniti ut iudicio prudente,
 unde sicut sic honeste et licite agit q. seq.
 iudicio prudente, ita sicut honeste ac pru-
 dente agit sic q. seq. sentia problem. m. p. ce
 gparative supponit suu positivum atq. sentia publico
 ce gparative q. supponit problem. m. p. suu positi-
 tivum: proin etn du' publico aliqua sentia in men-
 te operantis, tu in ea altera eig q. tris ut appere
 publico.

Solent quidam auctores ad hanc ob. negare n: ad eig
 p: d: M: ce gparative privae et positive tale suppo-
 nit suu positivum c. ce gparative adversative et
 privative tale sicut in scriptura dicit, melior e
 nubere quam uri, qm uri bonu fit supponit suu
 positivum n. unde sentiant hi Pres eodem vere mdo
 quo nos sentiebamus in lege du' illa q. tris, utrum

Lia fides et opinio de eodem obto in eodem in-
telle pnt fide stare, ubi glriū dcentes di-
cebant fia fidem et opinioe sibi privatim
oponi: sūlit hī Dres maiorem et minorem
publitem de eodem obto in eodem iudicio oppo-
ni volunt, ita ut publī iudicante nro intellu
aliquid ee pōm, sentia docens n̄ ee pōm
ia veraciter iudicium dōnare nequeat, s̄
fiat in mente iudicantis glriū publī ee al-
tem pntz imple, neq sine rōe hoc dictū
ee facile q̄olect, q̄ in veritate q̄ veris e
q̄oat, s̄ etn hac respōe p̄actōmisa

464 R. 2°. n. M. q̄a ut in 1^a probare op̄a sūla
exp̄p̄is d̄nis damnata e: ad eiq̄ p̄ d̄cis:
n̄ aliorū glriam ee agētorū regula s̄ p̄p̄iam
cuigg, et ideo aliorū d̄tis q̄vis uti p̄t Inqm
mōis ad inq̄renda veritem, n̄ t̄n p̄ extra ca-
s̄ in 3^{ia} a p̄tione p̄stos neglecto q̄ia glria
dictamine de maiori verite, q̄ alii sibi ming
publī dicunt, p̄udento agere: unde iudicū
solū extra cas̄ p̄stos q̄is lūite s̄ q̄z iudicū
p̄udento, q̄m̄ de glriū verite glria p̄p̄ia
publī n̄ iudicat, alias n̄ t̄n hoc p̄p̄ium
s̄ q̄ s̄ q̄z sentia p̄blam p̄udento agit
qm̄ lata p̄stis d̄fis et c̄p̄sua glria
hanc sentia et p̄p̄ium coronat et et

scandalosa, qd' n'iji heretice diu pt.

Quies 2°. Quid seel veru' et bonu' e' s'p' tale 4° 6°.
e' atq' qd' seel p'ble e' seel veru' et bonu'
e' go s'p' veru' et bonu' e'.

Di. d. M. qd' seel veru' et bonu' et bonite abve-
rite p'ha s'p' bonu' e' tranfiat M. veritate
bonite morali s'bd. s' bonitas proveniat ab
obto s'p' bonu' e' bonite obtra, s' e. M. s' bo-
nitas proveniat ex fidei et g'fia n. M. l. s'bd.
si hoc fides n' mutaz. s' mutaz q' seiat et
motiva s'omig et p'blig des opposito n. M. d. d. m.
atq' qd' seel p'ble e' seel veru' et bonu' e' q'ateng
tale e' c. etn s' p'ble ce definiat n. m. l. aliter.
atq' qd' p'ble e' veru' e' et bonu' l. realto l. in
apprensiōe intm et ea l. vincibili l. invincibili
c. veru' e' et bonu' s'p' aut realto aut in ap-
prensione invincibili n. m. et d. c. go s'p' veru' e' et
bonu' q'uo p'blig aut vinciblt' malu' n' e' aut
falsu' c. etn s'p' q'uo p'blig aut vinciblt' ma-
lu' e' aut falsu' n. c.

Obj: 2°. s'p'm supra dicta verba e' libera et 4° 6°.
eligat mag' aut ming bonu' et q' d'm in g'fliche
utriq' go etn libera e' et eligat mag' aut ming
p'ble etn int' g'fliche utriq' s'ubj. atq' verba
exercendo s'p' libertatem n' p'uat, n' em p'ha
exercere p'flicae illa q'm q'is à Deo accepit.
gop B. In quatuor stat' clerical' et monial'

ut quis eligere debet et procedat quod libet, atque
statu clericali, et via tutior ad salutem, et
minus hinc et malum; ergo etiam relicto tutiore
et publiciore licite eligere minus tutum
et minus publicum.

¶ Dicitur quidem et supra vltim ex virtute sua
libertatis eligere potest et profecti minus bonum ma-
iori relicto, et ut dicitur et quod ex ipso quia minus
bonum eligat licite agat, ut enim queratur ibidem
morale si de libertate vltis, et ideo bene quod
totum in ordine ad libertatem et abstractendo
a licite. ad subf. d. o. atque vltas exercendo
sua libertatem non peccat, nisi exerceat illam in
manu prohibita et periculosa offendendi; Deum
c. o. etiam sine non peccat n. a. et c. in qua bella
hoc obitio, nullum potest et nisi liberat, atque ut
diuis libertatis exercitio nemo peccat ergo nulla
etiam iuxta se erit potest. o quam absurdum!

467. Ad Obf. c. M. d. m. atque statu clericali et via
tutior alijs c. m. oibz n. m. et d. c. ergo licet re-
licto publiciore et tutiore eligere minus publicum et
minus debet, tunc quod in electio et electio actioem c. c. etiam
pudi f. eig. electio et electio actioem c. c. etiam
tunc, quod publicum minus publicum iudicium potest ab
operante n. c. a. peritio n. a. id negat, quod publicum
affirmant quod publicum, illi am quod hos

affirmant etiam hunc licitum esse eligere sententiam magis
 tutam et magis probam in officio publico, quod
 publico dicitur esse potius, quod magis publico dicitur esse
 licitum, et licet nulla esset ratio in argumto
 assumpto, nemo enim dicit, quod statum utrumque
 sit peccaminosum aut eius elatio sit potius, unde
 nec publico ista unquam negantur in huiusmodi casu
 licitum esse eligere magis tutam, ceterum vero nec
 id videtur esse in minore facilius, sicut quod in
 genere ad ista loquendo. Tutius sit eligere statum
 clericalem quamnamque clericis tutius longe
 est et publico salvare, si statum utrumque
 elegerint, ut experientia docet.

Obj. 3. Ex via aperte sequitur omnes gratia sen. 468.
 via graviter peccare docendo licitum esse id quod non
 est licitum, atque hoc sine temeritate et temeritate hanc
 dici potest videri, in huiusmodi Dico procul dubio probi
 pium ac eruditi pro huiusmodi sunt: quod propterea discipulis
 licitum sequitur sententiam sui professoris prudentis
 et timorati: posito ergo quod professor doceat licitum
 esse sequi sententiam magis probam relicta publico
 etiam in occasione utriusque, quod tunc huiusmodi discipulis
 licitum eliget sententiam magis probam: ergo saltem
 id agere aliquando licitum erit.
 Res ad 1. In illa sequela dicitur de casu: licet hi autores
 sufficienter pendebant quod docebant licitum esse pro

n' peccarunt, quia. Sed dixerunt, qd post suffi-
ciente' discipulorum ipsi publici videbant, et sic
sua corrigia vna asseritionis gerabant: qd si
vero n' satis p'cedebant qd docebant, q' im-
petit, qm dicant, qd eam sint et duos eorum
docentes viam qm i' finet ignorant. Ceterum
n' ois doctrina qe tradit, et statim sequa multa
em in scholis disputatis graa ventilant, unde
uiggo p'pria q'ficia uiggo testari d' qd agere
aut n' agere veniat, et sic hi autores a p'cto
excusandi s't. Ad 2^a dico: qd discipuli tam diu
licite sequa sentia' professoris, quoad ei publici
n' q'f'at falsu' aut p'ctm ee qd pug' docuit professor
q' si am' huiusmodi fact' q'f'iterit, minime ipsi lic-
tu' e' sequi sentiam eius.

469. Obj: 4. Summi Profesores n' raro proprio exple' probabilissime
approbant, et relicta probliore sentia' p' sentia
ming' probli' et ming' dubam: qd licite e' sequi
probabilissime. p. a: Alexande 3. n' obstantia
qd sit sentia' problior et tutior qm tenet. De
2. 2. q. 88. Summum Profesorem n' p'oe dispensare
in solenni voto castitatis, nihilominus dispensavit
cu' Justiniano Monacho professo. Item Celesti-
ny 3. cum Gylaa regis Ragerii filia' Simonialij
profesora dispensavit ut ut Henrico 6. matri.

mnuu inirel: *publico* *publicior* e' *sententia* *papam*
 in *utroque* *rato* n' *poes* *dispensare*, et *in* *iam*
legij *dispensavit* *go* *s*. *prater* *ea* *obligas* *fr*
legij *sententiam* *publiciorem* e' *ong* *intolerabile*
 et *labor* *fane* *maximo* *fr* *diagnoscendi* *qana* *st*
sentia *publicior*, *ex* *am* *Chri* *ad* *intolubilia* *n' obli*
gat: *go* *s*

Ad *ad* *1°* *1°* *T*: *a*: *n*: *c*: *n*: *em* *statim* *legij* *hoc* *pubes* *470*.
feut *go* *licite* e' *multa* *im* *pubes* *peita* *fecerunt*,
qo *in* *mim* *licite* *st* *pe* *ne* *ma* *pub* *pubes* *error*,
arguere *arbitrarij* *Ad* *2°* *d*: *a*: *sumi* *pubes*
relicta *publiciore* *sentit* *st* *sentiam* *absolute* *et* *st*
se *ming* *publem* *c*: *a*: *et* *refu* *fui* *et* *ex* *parte*
indici *pronfem* *ming* *publem* *p* *n*: *a*: *et* *sci* *d*: *c*: *n*:
qis *his* *autoribz* *dixit* *q* *dum* *hi* *pubes* *fui* *dis*
pensabant *igis* *publij* *n' fuerit* *se* *licite* *poes*
dispensare, *fane* *tumdu* *pro* *ibz* *pro* *funde*
e, *quoni* *ex* *propi* *de* *alio* *n' ghat*, *iuxta*
illud *inj*: *fandue* *aliquis* *hng* e' *long* *donec* *pro*
bet *malz*: *qia* *go* *melior* e' *qi* *sentiam* *legij* *pro*
blis *rem*, *dicit* *pubes* *publiciorem* *sentiam* *se*
ubi *centendi* *st*, *donec* *aperte* *ghet*, *illos* *publicij*
relicta, *et* *ex* *ple* *fui* *ming* *publem* *leutos*
ea *q* *nemo* *unqm* *opendet*. *Ad* *2°* *d*: *a*: *Obl*
gas *legij* *sentiam* *absolute* *et* *st* *se* *publiciorem*

in gflite hiorz qum p ming pblis, ha hoc fait
 ut raablt ex fide et gflia agam, nam gflia
 n' dicit à hiorz, fo dicit à fua et fua relate
 ad actum, unde ut fupra dixi gflia d' unig in
 alio fua, et ideo ubi fua dicit pblig acty
 ifte licet, gflia feu relate fua ad actum ne-
 ceffio quietay et qum e' ex fe n' dubitat de
 oppofito, et ita ut iudicium qum pofibla d' certu
 et p'ime raabila de licidite fua actiois, et
 qidem huc ubi iudicium p'fete certu h' n' p'f.
 hoc am n' h' opinio pblis et ming duba in
 gflite pblis, qum p' pblisem ipfa fua
 relate ad actum dicit n' ce licitum n' ce
 pblis id qd dicit fentia ming pblis, et hinc
 lata e' diffaritas. hoc qidem in vera pblite
 gflia mea dixi, ut dni vias n' obfonderem
 ab eis, quos in viam falutis dirigere mihi dedit
 vobis, dabit aeterna providia P'ris, cui ple-
 niffimam et humilem fionem meorum ditorum
 Eulia S: Martij fubiectioem in Filio d' S: Spru
 uni oiu' actum h'um p'prie ad gl'is gl'is labor
 ifte dicaty et aeternaliter facratu' e'ffo.
 abfolv'm 29 Martij 1715.

